

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Immvnitare Ecclesiarum, cœmeterij, & rerum eas pertinentium. Titulus
XLIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

brica, alijsq; contributionibus reparari, verum etiam, iusta causa urgente, è fundamentis nouæ extrui debent: Aded, vt nec obstante iuramento de rebus ecclesiæ non alienandis, Episcopus ecclesias & oratoria ob iustam causam ædificare possit, c. fin. extr. eod. Sunt autem iustæ causæ: 1. Populi incrementum, d. c. fin. extr. eod. & c. felix, 15. quæst. 1. 2. Nimia distantia ecclesiæ. Nā vt ait Alexander III. propter nimiam distantiam ecclesiæ, potest noua ecclesia, certa portione de antiqua sibi assignata in ipsius parochia extrui, c. ad audientiam, extr. eod. 3. Qualitas temporis, c. & temporis qualitas, 16. quæst. 1. 4. Pietatis ratio, ob morbum contagiosum: vnde leprosis vnà habitantibus ecclesiam vel oratorium ædificare permittitur, c. 2. extr. eod.

DE IMMUNITATE ECCLESIA-
rum, cœmeterij, & rerum ad eas
pertinentium.

Titulus XLIX.

Continuatio.

Ecclésijs, religiosis domibus, eorundemq; rebus & ministris, immunitates tam Imperialibus cōstitutionib; quàm Pontificū decretis, sūt concessæ. Quibus ab omni onere, exactio-num & collectarū solutiōe religionis fauore liberātur.

Quid est Immunitas?

Immunitas est, ab onere vel munere in fauorem alicuius concessa liberatio, toto tit. ff. de iure immun.

Vnde

Vnde dicitur Immunitas?

Immunitas dicitur, quasi sine muneribus data libertas, Hostiens. in §. & vnde, hoc tit.

Quotuplex Immunitas?

Triples: Localis, Personalis & Realis.

Quid est Localis?

Localis est, quæ sacræ ædi, religiosis domibus, cœmeterijs, alijsq; religiosis locis conceditur. Vnde cum Ecclesia Dei, secundum Evangelicam veritatem, vt ait Lucius tertius in c. cum Ecclesia, extr. eod. domus orationis esse debeat, non spelunca latronum, aut sanguinis forum, seculares iudices, causas, vbi de sanguinis effusione, & corporali pœna agitur, in Ecclesijs vel cœmeterijs agitare, sub interminatione anathematis prohibetur. Et ratio est. Quia absurdum & crudele videtur, ibi iudicium sanguinis exercere, vbi est turra refugij constituta, d. c. cum Ecclesia; nec in domibus ecclesiarum causas civiles, vel canonicas decidere, vel hospitium habere possunt. Missus, Comes, Iudex, vel minister publicus, c. i. extr. eod. Imò, non tantum iudicia secularia, verum etiam publicæ quarumlibet societatum, & vniuersitatum conciones & consilia, nundinarum, aliorumq; secularium tractationes, confabulationes, fœda & prophana colloquia: & alia quęcunque, quæ diuinum cultum turbare vel impedire, aut oculos diuinæ maiestatis offendere possint, ab ecclesijs penitus amoueri debent, c. de cet, eod. tit. in 6. Immunitates autem locis religiosis concessæ, non tantum ratione sui, verum etiam illorum, qui eo loci degunt, commemorantur.

tur, & accedunt, intelliguntur. Vnde confugien-
 tes ad ecclesias, inde extrahi iure vetatur. Distin-
 guitur tamen. Aut seruus confugit, aut liber:
 si liber: aut ob debita, aut ob commissum deli-
 ctum, eo confugit. Si ob debita: siquidem rei-
 publicæ debeat, non extrahitur, si tamen post ci-
 tationem legitimam ipse per se, vel per procura-
 torem, non compareat, proceditur contra eum
 ad primum & secundum decretum, & mittitur
 creditor vel actor in possessionem suorum bo-
 norum, Nouel. de mand. princip. &, l. præsentis,
 C. de his, qui ad eccles. confug. Si verò sit privati
 hominis debitor, iudex triginta illi securos dies
 concedet, ad allegandum suas legitimas exceptio-
 nes, si quas habet & se defendendum, & si con-
 demnetur, iudex sententiam latam, prout le-
 gitimè potest, exequetur, d. l. præsentis. Si autem,
 ob delictum confugit, ius civile inter leuora &
 atrocia delicta distinguit, d. l. præsentis. Ius autè
 Pontificium quantumcunque graua maleficia
 perpetraverit: Non tamen violenter ab ecclesia
 extrahendum, nec inde ad mortem, vel ad pœ-
 nam damnandum statuit. Et ratio est. Quia ho-
 nor ecclesiarum conseruari debet, c. Reum ad ec-
 clesiam, 17. quæst. 4. Excipit tamen Innocentius
 III. duos casus: Nisi publicus latro fuerit, vel no-
 sticus depopulator agrorum: qui, dum itinera
 frequentat, vel publicas stratas obsidet aggres-
 sionis insidijs, illi enim iuxta canonicas san-
 ctiones impunitate non præstita ab ecclesia ex-
 trahi possunt. Ratio est. Quia ecclesia non vult
 esse receptatrix eorum, quos ob nimiam turba-
 tionem tranquillitatis humanæ Deus ipse æter-
 na le-

na lege puniri præcipit, c. inter alia, extr. eo. & ibi Panor. Sin autem seruus ad Ecclesiam confugerit, interest, an propter seruitia, quæ domino præstare detrectat, an ob nimiam domini sauitiam & immanitatem, ad Ecclesiam cõfugerit: Et priori casu, domino petenti seruus restituendus est. Posteriore autem, si dominus de impunitate sua clericis iuramentum præstiterit, seruus etiã inuitus ad seruitium domini sui redire compellitur: alioquin à domino propria autoritate extrahi poterit, d. c. inter alia, extr. eod. Quæ tamen omnia Gregorius IX. ita intelligit: Nisi sub spe immunitatis in ecclesijs vel cœmeterijs delictum: puta, homicidium vel mutilationem membrorum, pateretur. Frustrà enim legis auxilium inuocat, qui in legem ipsam committit, c. immunitatem, extr. eod. Intelligit quæ non tantum de ecclesia consecrata, verum etiam de ea, in qua diuina mysteria celebrantur: licet adhuc non sit consecrata. Quia obsequijs diuinis dicata, nullius est temerarijs ausibus profananda, c. ecclesiæ, extr. eod.

Tandem definit Concilium Toletanum, ipsam immunitatem non tantum ipsi ecclesiæ, verum etiam amplius circumiacenti loco tribui: scilicet, vt liceat confugiendi, intra triginta passus ab ecclesiæ ianuis progredi, in quibus 30. passibus vnius cuiusque ecclesiæ in toto circuitu, reuerentia defendatur, in tantum, vt si quis confugiens ad ecclesiam, vel intra triginta passus contumeliose, inde violenter abstraxerit, sacrilegij criminis reus excommunicetur, ab hisq; legitimis penis plectatur, c. definiuit, 17. q. 4. c. frater, c. s. ab-

cut, c. confitui mus, & c. si quis contumax, 17. q. 4. Is autem qui tumultum, vel seditionem conclamationibus & aggressibus concitet, vltimo supplicio subijciatur, l. denunciamus, C. de ijs qui ad eccles. confug. & per Guilhelmum de Cuneo ibidem. Iudæi autem ad Ecclesias confugientes, non debent suscipi, priusquam vniuersa debita soluerint, vel suscepti de crimine se purgauerint, l. 1. C. de ijs, qui ad eccle. confug.

Quid est Realis Immunitas?

Realis immunitas est, libertas, qua res ecclesiastica, ab onere tributorum, aliarumq; exactio num, quæ à seculari potestate imponuntur, eximuntur. Vnde nulla persona iurisdictionem secularè exercens, potest tallias, collectas, vel exactiones imponere ecclesijs, vel ecclesiasticis personis, vel ab ijs exigere, pro domibus, prædijs in eiusdem territorio sitis: vel quibuscunq; possessionibus, ab ijs acquisitis vel acquirendis. Item; ecclesiæ & ecclesiasticæ personæ, nō coguntur solvere pedagia vel guidagia, nec tallias pro rebus suis proprijs, quas nō causa negotiadi deferunt, vel deferrī faciunt, vel transmittunt, c. si diligenti, ext. de præscript. c. ecclesia, extr. de constit. c. si clericus, ext. de foro comp. & c. præsentī, extr. de cens. Si tamē tāta sit in Republica necēssitas, aut vtilitas, vt Episcopus cū clero suo laicorum nō suppetentibus facultatibus, cōmunes vtilitates per subsidia ecclesiastica subleuandas duxerit, Romano prius consulto Pontifice, omni penitus cessante coactione, poterit aliquid in commune conferre, quod laici humiliter ac deuotè

Ccc 2 cum

cum gratiarum actione suscipere debent, c. non minus, & c. caduersus, extr. eod. Ab angarijs autem, parangarijs, vel plaustris, alijsque muneribus, propter Principis expeditionem incumben- tibus, res ecclesiæ non sunt immunes. Quod & Canō in decretum relatus de tributis statuit, c. si tributum, 11. quæst. 1. inquit: Agri ecclesiæ sol- uant tributum: si agros desiderat Imperator, po- testatem vindicandi habet. Tollat igitur eos, si- libitum est: non tamen Imperatori eos dona- mus, sed vindicanti non negamus, d. c. si tri- butum.

Quid est Personalis Immunitas?

Personalis immunitas est, qua personæ ec- clesiasticæ à iurisdictione Laicorum, muni- busque personæ industriam & factum concernen- tibus contingit exemptio: Clerici enim à iurisci- ctione Laicorum, de iure diuino, cum res quasi spirituales sint, eximuntur. Eo enim ipso, quod quis ordinatur in clericum, efficitur res sanctæ transfertur in sortem domini, c. cui porto, 16. quæst. 1. c. quanquam, de cens. in 6. & c. Imperator, 96. distinct. A maneribus etiam personales immunes sunt clerici, teste Leone Augusto, in generaliter, 16. quæst. Qui ait: Generaliter sancimus, omnes viros reuerendissimos, Episcopos, necnon presbyteros, seu diaconos, & subdiaconos, & præcipuè monachos, licet non sint cleri- ci, immunitatem ipso iure omnis habere tutelæ siue testamentariæ, siue legitimæ, siue iudicialis, & non solum tutelæ esse eos expertes, sed etiam curæ non solum pupillorum, & aduul- rum, verum etiam furiosorum, & mutorum, alia.

aliarumque personarum, quibus tutores vel curatores à veteribus legibus dantur. Tamè cum pietas & vrgens necessitas quemlibet ad negotia impellere debeant, personæ, quibus immunitatis priuilegium cōcessum est, à cura viduarum, orphanorum, aliarumque miserabilium personarum, excusationem non habent, nec tempore magnæ necessitatis clerici à murorum vigilijs, excubijs, & defensione: quæ inter res omnes, seditiosis tumultibus, & bellis conturbatas, etiam susceptis armis, salutis patriæ recuperandæ & conseruandæ impenditur, liberi sūt sed omnes ad hoc generaliter compelliūtur, quatenus cunctis vigilantibus, melius valeat ciuitatis custodia procurari, & hostile malum plurius præsidio auerti. Naturæ enim lex quemlibet in defensionem patriæ totis viribus incumbere monet, c. peruenit, extr. eod. & c. si nulla, 23. quæst. 8.

Qua causa Efficiens?

Decreta Pontificum, & Imperiales constitutiones, quibus personis, locis & rebus Ecclesiasticis singulari fauore religionis, immunitates concessæ sunt, c. non minus, extr. eod. c. 2. eod. tit. in 6. & l. præsentis, C. de ijs, qui ad ecclesias confugiunt.

Quod Subiectum?

Ecclesiæ, & loca religiosa, eorumque res, & personæ, siue ministri his deputati, quibus priuilegia immunitatum conceduntur, c. frater, 17. quæst. 4. & l. sancimus, C. de sacrosanct. eccles.

Quod Obiectum?

Munus, & alia, à quibus ecclesiæ, eiusque rebus & personis liberatio datur. Munus, teste Paulo, tribus modis dicitur: vno, donum, altero, onus, tertio, officium, l. munus, ff. de verb. signif. Et hoc rursus vel patrimoniorum, vel personarum, vel mixtum dicitur. Personale est, quod animi prouisione, & corporalis laboris intentione, sine aliquo gerentis detrimento perpetratur. Patrimoniale dicitur, quod sumptibus patrimonij & damnis administrantis expeditur. Mixtum est, quod ab vtrisque participat. Quorum varia exempla vide in l. 1. & l. si. ff. de muneribus & honorib.

Quæ Forma?

Vt singulari religionis favore immunitas, vel personis, vel locis, vel rebus ecclesiasticis datur. Ad consequendum autem ius immunitatis Ecclesiæ, requiritur, vt ipsa vel consecrata, vel diuini officijs destinata sit. Nā ecclesia obsequij diuini dicata, licet nondū consecrata gaudet immunitatis priuilegio: ita, vt nemo ipsam temerario ausu profanare possit: ita in constituenda & defendenda immunitate personali desideratur, vt clericus ad maiores ordines promoueatur. Quoniā clericus in sacris non constitutus, personale munus subire compellitur, c. ecclesiæ, extr. eod.

Quis Finis?

Vt debitus honor ecclesiæ conseruetur: & vt cultus Diuinus diligentiori cura clericorum

pro.

promoueat, c. reum, 17. quæst. 4. & c. cum ecclesia, extr. eod.

Quis Effectus?

Est ipsum immunitatis ius, quod eius temerarium violatorem subiicit excommunicationi, alijsq; legitimis pœnis, c. non minùs, extr. eod. c. 2. eod. in 6. & c. frater, 17. quæst. 4. & contra seditiosum turbatorem pro infligenda pœna capitali competit, criminalis accusatio, l. denunciamus, C. de ijs, qui ad eccles. confug.

Quæ Cognata?

Priuilegia, indulgentiæ, rescripta, gratia, dispensatio, quæ nihil aliud est, quàm quædam relaxatio facta à iure, causa cognita, ab eo, qui ius dispensandi habet.

Quæ Pugnantiæ?

Contrariantur personali immunitati & alijs immunitatibus personæ concessis, enormia delicta clerici, quæ inducunt irregularitatem: vt sūt homicidium, sacrilegium, adulterium, falsum testimonium, & c. c. si Episcopus, 5. dist. & c. Apostolus, 81. dist. Reatus enim omnem honorem excludit, l. 1. C. vbi senatus. & clarif. & priuilegium amittit, qui permessa sibi abutitur potestate, c. priuilegium, 11. q. 3. & c. suggestum, extr. de decim. Pugnatur etiam contemptus habitus clericalis: eo enim casu perdit priuilegium, c. fin. ext. de vita & honest. cler. & c. 1. & c. priuilegijs, ext. de exces. priuileg. Ratio est. Quia cum, spreto sui status & ordinis habitu, vitam delegerit secularem vt similem in legibus sentiat disciplinam, æquū est, c. recolentes, extr. de statu monachorum.